

Mere zaštite bilja u povrtarskim usevima u julu

Автор(и): проф. д-р Стойка Машева, ИЗК "Марица" Пловдив; проф. д-р Винелина Янкова, ИЗК "Марица" в
Пловдив

Дата: 03.07.2023 Брой: 7/2023

Obavljaju se završni berbi paradajza i krastavca u objektima zaštićenog gajenja. Usevi se tretiraju sredstvima za zaštitu bilja (SZPB) samo kada je to apsolutno neophodno, koristeći pesticide sa kratkim preberbenim intervalom i poštujući karantinske periode prilikom berbe. Do kraja meseca, površine se čiste od biljnih ostataka i pripremaju za narednu vegetaciju. Na parcelama gde je utvrđena infestacija nematodama (korenskim čvorićima), biljke se vade viljuškom i korenovi pažljivo sakupljaju u vreće kako bi se smanjila njihova gustina populacije i ograničilo širenje.

U odajama gde će se vršiti dezinfekcija solarizacijom, one se mogu očistiti 1–2 nedelje ranije kako bi se iskoristili dani sa višim temperaturama. U tu svrhu, površine se temeljno čiste, ore i obrađuju do sitne grude. Zalivaju se do 70% poljskog vodnog kapaciteta, zatim se čvrsto prekrivaju tamnom ili providnom plastičnom folijom i ostavljaju 50–60 dana. Pre toga, ventilacioni otvori i vrata se zatvaraju kako bi se postigla viša temperatura. Ova dezinfekcija je efikasna protiv patogena iz zemljišta, nematoda, štetočina i korova prisutnih u zemljištu.

Za dezinfekciju hemijskim fumigantima (Basamid granulat, Nemasol, itd.) najpogodniji dani su u septembru/oktobru. Stoga se takve površine mogu očistiti nešto kasnije.

Površine na kojima će se saditi drugi usevi temeljno se čiste. Po potrebi, vrši se fumigacija kalijum-permanganatom i sumporom, ili formalinom, kako bi se uništile spore patogena koje su prilepljene za konstrukcije ili su ostale na površini zemljišta. Takva fumigacija se može izvršiti i pre vađenja i uklanjanja biljnih ostataka starog useva. Nakon toga sledi obrada zemljišta i dovođenje do sitne grude, te naknadno oblikovanje gredica za sadnju novih useva.

U odajama za rasade, nastavlja se nega rasada prethodnih useva. Na otvorenom, još uvek se gaji rasada kupusnjača za kasnu proizvodnju. Počinje masovna berba povrtarskih proizvoda gajenih na otvorenom polju. Istovremeno, pažnja se posvećuje "kritičnim periodima" za pojavu plamenjače, pegavosti lišća i bakterijskih oboljenja. Period je posebno povoljan za pojavu i razvoj pepelnice, kao i za masovno razmnožavanje i intenzivnu štetnu aktivnost paučinastih grinja.

Zaštita bilja

Kod rasada postoji opasnost od pojave **lažne** i **prave vlati**. Prva nastaje zbog velikih fluktuacija temperature vazduha i zemljišta između dana i noći, kao i zbog nepravilnog režima zalivanja. Drugu izazivaju patogeni. Kada se utvrdi napad patogene vlati, obolele biljke se uklanjaju, a mesta ispod njih se "spaljuju" zalivanjem sa 3% rastvorom bakar-sulfata ili amonijum-nitrata. Preostale biljke se tretiraju registrovanim SZPB – Beltanol 400 g/ha.

Pod povoljnim uslovima (kritični periodi) paradajz može biti napadnut od strane **plamenjače** ili **rane pegavosti lišća (Alternaria)**. Suzbijanje ovih oboljenja vrši se tretmanom registrovanim SZPB:

Plamenjača kod paradajza – Azaka 80 ml/ha; Acticluster 300–400 ml/ha; Enervin SC 120 g/ha; Zoxis 250 SC 70–80 ml/ha; Cuproxat FL 0.3%; Orvego 70 ml/ha; Revus 250 SC 50 ml/ha; Cymbal Flow 50 ml/ha; Taegro 18.5–37.0 g/ha; Tazer 250 SC 80–100 ml/ha; Follow 80 WG 200 g/ha; Funguran OH 50 WP 0.15%.

Rana pegavost lišća (Alternaria) kod paradajza i paprike – Azaka 80 ml/ha; Dagonis 100 ml/ha; Zoxis 250 SC 70–80 ml/ha; Kopfors Extra 200 g/ha; Ortiva Top SC 100 ml/ha; Prev-Gold 200–600 ml/ha; Sinstar 70–80 ml/ha; Taegro 18.5–37.0 g/ha; Tazer 250 SC 80–100 ml/ha.

Kod krastavca u ovom periodu probleme izazivaju pepelnica i plamenjača.

Protiv **pepelnice** tretmani se izvode sa: Vivando 20 ml/ha (0.02%); Dagonis 60 ml/ha; Domark 10 EC 50 ml/ha; Zoxis 250 EC 70 ml/ha; Collis SC 40–50 ml/ha; Legado 80 ml/ha; Ortiva Top SC 100 ml/ha; Sivar 80 ml/ha; Sonata SC 500–1000 ml/ha; Taegro 18.5–37.0 g/ha; Topaz 100 EC – 35–50 ml/ha; Trunfo 80 ml/ha; Phytosev 200 ml/ha; Fontelis SC 240 ml/ha.

Protiv **plamenjače** (kod tikvica) tretmani se izvode svakih 7–10 dana sa ovlašćenim SZPB: Golbex WP 250 g/ha; Enervin SC 120 g/ha; Zoxis 250 SC 70–80 ml/ha; Infinito SC 120–160 ml/ha; Corsate 60 WG 20–30 g/ha; Prev-Gold 160–600 ml/ha; Taegro 18.5–37.0 g/ha. Prskanje treba usmeriti uglavnom na donju stranu listova.

U ovom periodu, **antraknoza** se često primećuje kod lubenice i dinje. Kada se pojavi, tretmani se izvode sa:
Bordeaux Mix 20 WP 375–500 g/ha; Kocide 2000 WG 100–155 g/ha; Cidely Top 100 ml/ha.

Jul je mesec kada se pojavljuju prve obolele biljke od **plamenjače paprike** *Phytophthora capsici*. Može biti pokrenuta neravnim terenom sa niskim, poplavljenim mestima gde voda za navodnjavanje stagnira, ili intenzivnim padavinama. Stoga, usevi paprike moraju biti dobro izravnati. Preporučljivo je izbegavati površinsko (gravitaciono) navodnjavanje i kišno navodnjavanje useva, i osloniti se na kap po kap navodnjavanje. Kada se pojave prve žarišta obolelih biljaka, ona se uništavaju zajedno sa susednim zdravim zalivanjem sa 3% rastvorom bakar-sulfata ili amonijum-nitrata. Zatim se sakupljaju u vreće i uništavaju van useva. Preostale zdrave biljke se temeljno prskaju, uključujući i vrat korena. Registrovani SZPB: Zoxis 250 SC 70–80 ml/ha; Taegro 18.5–37 g/ha; Tazer 250 SC 80–100 ml/ha. Corsate 60 WG 40 g/ha nije registrovan, ali se može uspešno koristiti protiv ove bolesti.

Pod produženom sušom ili padavinama ispod proseka, stvaraju se uslovi za napade pepelnice i kod drugih povrtarskih kultura – paprike, plavog patlidžana.

Za suzbijanje **pepelnice** kod paprike i plavog patlidžana registrovani su: Vivando 30 ml/ha; Dagonis 60 ml/ha; Kozavet DF 500 g/ha; Ortiva Top SC 100 ml/ha; Sonata SC 500–1000 ml/ha; Taegro 18.5–37.0 g/ha; Tazer 250 SC 80–100 ml/ha; Topaz 100 EC – 35–50 ml/ha; Phytosev 200 ml/ha.

Pepelnica (*Erysiphe umbelliferarum*) često napada šargarepu. Kod šargarepe, probleme izaziva i **pegavost lišća** izazvana od strane *Cercospora carotae*. Protiv **pepelnice** registrovani su: Zoxis 250 SC 80–100 ml/ha; Kumulus 600 g/ha; Limocid 240 ml/ha; Ortiva Top SC 100 ml/ha; Signum 60 g/ha;

Protiv **pegavosti lišća** registrovan je Bordeaux Mix 20 WP 375–500 g/ha.

Kod praziluka, pojavljuje se **rdja**, a suzbijanje se vrši prskanjem sa Zoxis 250 SC 80–100 ml/ha; Ortiva Top SC 100 ml/ha.

Pod povoljnim uslovima, kod kupusnjača se razvija **plamenjača**. Rasade su posebno osetljive. Suzbijanje se vrši sa Bordeaux Mix 20 WP 375–500 g/ha ili sa Infinito SC 160 ml/ha.

Let zrikavca *Hyaletes obsoletus*, koji je vektor fitoplazme koja izaziva stolbur kod nekih povrtarskih kultura, još uvek traje. Ovo je preduslov za nove infekcije i povećanje broja obolelih biljaka paprike, plavog patlidžana, paradajza, celera, itd. Za suzbijanje vektora, tretmani se izvode sa: Mospilan 20 SP 25 g/ha; Meteor 60–70 ml/ha.

Među drugim štetočinama, jača je štetna aktivnost **paučinastih grinja**; one oštećuju paradajz, papriku, plavi patlidžan, tikvice, praziluk, bamiju, celer, peršun i druge. Suzbijanje se vrši tretmanom sledećim SZPB: Apollo 50 SC 30–40 ml/ha; Bermetin 50–100 ml/ha; Butik 30–100 ml/ha; Valmec 15–100 ml/ha; Vertimec 018 EC 60 ml/ha; Voliam Targo 063 SC 80 ml/ha; Zoom 11 SC 12.55–50 ml/ha; Requiem Prime 500–1000 ml/ha; Laota 15–100 ml/ha; Naturalis 100–200 ml/ha; NeemAzal T/S 0.3%; Nissorun 10 WP 75 g/ha; Flipper 1–2 l/ha; Shirudo 15 g/ha.

Nastavlja se štetna aktivnost